

การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
ในโรงเรียนสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเมือง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม

Self Actions Derived from Economic Sufficiency Philosophy
of Students in Grade 4-6 at Schools Under the Jurisdiction of
the Education Quality Development Center, Kantharawichai District,
Maha Sarakham Province

ARTICLE INFO

Article history:

Received 7 January 2019

Revised 22 January 2019

Accepted 23 January 2019

Available Online 19 February 2020

ยุภาพร พานิกอร์^{1*}, ชนะชัย อวนวัง²

และ ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ³

Yuphaphorn Phanikon^{1*}, Chanachai Eonwang²

and Tatchwat Laosuwan³

ABSTRACT

The purpose of this study was to study and compare the levels of self actions derived from Economic Sufficiency Philosophy of Students in Grade 4-6 at Schools Under the Jurisdiction of the Education Quality Development Center, Kantharawichai District, Maha Sarakham Province. The sample group consisted of 240 students in grade 4-6 by cluster sampling technique. The research instrument used in this study were 5-level questionnaire. The statistics analyzed were percentage, mean, deviation standards and F-test.

The research revealed that self actions derived from Economic Sufficiency Philosophy of students in grade 4-6 at schools under the jurisdiction of the Education Quality Development Center, Kantharawichai district, Maha Sarakham province in the overall at a moderate level and when comparison of self actions found that there have different levels, self-sufficiency was no difference levels, and students with a career and income have different on statistically significant differences at the .05 level.

KEYWORDS: SELF ACTION / ECONOMIC SUFFICIENCY PHILOSOPHY / GRADE 4-6 /
EDUCATION QUALITY DEVELOPMENT CENTER

¹ ครุศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิต (สาขาวิชาสังคมศึกษา) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประเทศไทย
Master of Education (Social) Faculty of Education Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประเทศไทย
Computer Education Department Faculty of Information and Technology Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคม คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประเทศไทย
Social Studies Department Faculty of Education Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

* Corresponding author; E-mail address: panikorn.yupaporn@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียนสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเมือง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 240 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบยกชั้นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ F test

ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียนสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเมือง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เปรียบเทียบการปฏิบัติตนพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียนสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา เมืองที่มีระดับชั้นต่างกัน มีระดับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนที่มีอาชีพผู้ปกครอง และมีรายได้ที่ต่างกัน มีระดับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การปฏิบัติตน / ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง / ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเมือง

บทนำ

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียรมีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550)

กระทรวงศึกษาธิการและส่วนราชการ/หน่วยงานในสังกัด ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการดำเนินงาน เพื่อสร้างผลผลิต ผลลัพธ์ให้เกิดกับผู้เรียนได้อย่างมีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 –2564) ซึ่งได้ระบุสาระสำคัญเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายของการพัฒนาประเทศได้ทั้งมิติความมั่นคง มิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติการบริหารจัดการภาครัฐ ได้อย่างเป็นรูปธรรม การดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่จะเกิดขึ้นในตลอดระยะเวลา 5 ปีนี้ จะได้สะท้อนถึงความสามารถในการจัดการทรัพยากรที่มีภายในกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อมุ่งการบรรลุผลความสำเร็จต่อเด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษา และประชาชน ที่ได้รับการบริการจากกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2561) การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา หมายถึงการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในภาคการศึกษาทุกระดับ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันและการปฏิบัติภารกิจ เช่น การบริหารการศึกษา การบริหารจัดการงบประมาณการศึกษา การจัดสถานศึกษา การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดการกิจกรรมนักเรียน เป็นต้น เพื่อที่ท้ายที่สุดแล้วเกิดกระบวนการปรับเปลี่ยนวิธีคิดและวิถีปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต เพื่อผลให้เกิด

การปลูกฝังและบ่มเพาะผู้เรียน เด็ก และเยาวชน ให้มีจิตสำนึกและอุปนิสัย “พอเพียง” (Sufficiency Mindset and Behavior) เพื่อจะได้สามารถดำรงตน และดำเนินชีวิตให้เจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จุดเริ่มต้นของการขับเคลื่อน เนื่องมาจากกระแสพระราชดำรัส “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่ปวงชนชาวไทยได้เริ่มรับรู้และเรียนรู้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 และโดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 (พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร, 2541) ความตอนหนึ่งว่า

“...คนเราถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด “อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ” มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พูดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง...”

จึงเป็นที่มาของความเข้าใจว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต หมายถึงหลักพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี บนพื้นฐานจิตใจที่มีคุณธรรม และใช้ความรู้อย่างรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง เพื่อให้ชีวิตสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 มิติ ที่ทุกคน ทุกประเทศ สามารถนำไปใช้ในทุกระดับ ทุกสาขาอาชีพ และทุกระดับ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุล มั่นคง และยั่งยืน ปี 2560 ประเทศไทยได้เดินหน้าปฏิรูปประเทศอย่างเต็มรูปแบบในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการศึกษา เพื่อเตรียมการเข้าสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วภายในปี 2579 และเป็นปีแรกที่ประเทศไทยได้เริ่มดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวอย่างบูรณาการภายใต้กรอบ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) (ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2557) ปัจจุบันนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาจำเป็นต้องได้รับการอบรม เรียนรู้ในเรื่องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วย 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้และคุณธรรม เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตประจำวันให้นักเรียนได้มีความสามารถตัดสินใจ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตบนพื้นฐานอยู่อย่างพอเพียง โรงเรียนซึ่งเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของนักเรียนจะต้องเป็นหน่วยงานที่เสริมสร้างและพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนซึ่งจะเป็นพลเมืองของประเทศได้พัฒนาทักษะชีวิตให้เป็นผู้ที่มีทักษะชีวิตที่ดี ส่งผลให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต (ธันต์ถันต์ ศรีเฉลียว และคณะ, 2560) ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเมือง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งได้ดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานด้านจัดการเรียนการสอน มีโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด 9 โรงเรียน ได้แก่ อนุบาลกันทรวิชัย โรงเรียนชุมชนบ้านลาดวิทยาคม โรงเรียนบ้านเหล่า โรงเรียนบ้านคอกม้า โรงเรียนบ้านนาดีศรีสุข โรงเรียนบ้านอู่ต้อดอนหวายขมิ้น โรงเรียนบ้านหนองหัวหนองแคนดอนบาก โรงเรียนบ้านสมศรีมะแปบประชาบำรุง และโรงเรียนบ้านน้ำเที่ยงดอนอิจันท์ มีเขตรับผิดชอบ ครอบคลุม 2 ตำบล คือตำบลศรีสุข และตำบลโคกพระ มีแหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ ปรชาญชาวบ้าน และเป็นสถานศึกษาพอเพียง และมีพื้นฐานครอบครัวที่แตกต่างหลากหลายอาชีพ (โรงเรียนอนุบาลกันทรวิชัย, 2560)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียนสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเมือง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยมุ่งศึกษานักเรียนมีการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับใดและเพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยจำแนกตามระดับชั้นอาชีพผู้ปกครอง รายได้ผู้ปกครองว่าแตกต่างกันหรือไม่ ผลที่ได้จากการวิจัยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการนำไปสู่แนวทางการพัฒนาเสริมสร้างแนวทางการปฏิบัติตน ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียนสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเมือง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเมือง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคามจำแนกตาม ระดับชั้นของนักเรียน อาชีพผู้ปกครอง และรายได้ผู้ปกครอง

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียนสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเมือง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2561 จำนวนทั้งสิ้น 553 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียนสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเมือง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 233 คน ตามวิธีคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรของ ทาโร่ ยามาเน (ไพศาล วรคำ, 2559) จากนั้นทำการสุ่มแบบยกชั้น ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 240 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน จำนวน 42 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วยด้านความพอประมาณ 9 ข้อ ด้านความมีเหตุผล 8 ข้อ ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดี 10 ข้อ ด้านเงื่อนไขความรู้ 8 ข้อ และด้านเงื่อนไขคุณธรรม 7 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert)

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเมือง เพื่อขอความอนุเคราะห์อนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายและดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองระหว่างวันที่ 17 กันยายน ถึง 28 กันยายน พ.ศ. 2561 โดยการลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตนเอง พร้อมนำแบบสอบถามกลับคืนทั้งหมดจำนวน 224 ฉบับ พร้อมตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน ในสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเมือง ในแบบสอบถามตอนที่ 2 ที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จากนั้นนำมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย แปลผลค่าเฉลี่ยตามความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)
3. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียนสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเมือง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม ระดับชั้น การศึกษา อาชีพผู้ปกครอง รายได้ผู้ปกครอง วิเคราะห์ด้วย (One Way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียนสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเมือง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ($\bar{x} = 3.56$) และด้านหลักการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ($\bar{x} = 3.54$) อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักความมีเหตุผล ($\bar{x} = 3.41$) ด้านเงื่อนไขความรู้ ($\bar{x} = 3.29$) และด้านหลักความพอประมาณ ($\bar{x} = 3.31$) ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเมือง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคามจำแนกตามระดับชั้น อาชีพผู้ปกครองและรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีระดับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนที่มีอาชีพผู้ปกครอง และมีรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครองที่ต่างกัน มีระดับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปและอภิปรายผล

1. การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียนสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเมือง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า นักเรียนปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ($\bar{x} = 3.56$) รองลงมาคือด้านหลักการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ($\bar{x} = 3.54$) และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักความมีเหตุผล ($\bar{x} = 3.41$) ด้านเงื่อนไขความรู้ ($\bar{x} = 3.29$) และด้านหลักความพอประมาณ ($\bar{x} = 3.31$) ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียนสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเมือง แม้นักเรียนจะเป็นวัยเด็กแต่ก็สามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ในระดับดีในเรื่องของคุณธรรมและการมีภูมิคุ้มกัน ส่วนในเรื่องของความมีเหตุผล ด้านความรู้ และความพอประมาณ ไม่ค่อยเด่นชัด ซึ่งก็สามารถปฏิบัติตนได้ตามความเหมาะสมของวัย ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพรรณิ จันทรศรีรัตน (2556) ที่พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านไส้จ้อ อำเภอกันทรวิชัย มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเมือง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคามจำแนกตามระดับชั้น อาชีพผู้ปกครองและรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้านที่ไม่แตกต่าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักเรียนแม้จะมีระดับชั้นต่างกัน แต่ด้วยวัยที่ไม่แตกต่างกันมากนัก การปฏิบัติตนจึงมีลักษณะใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระมหาอาจริยพงษ์ คำตัน (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม พบว่า นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐมที่มีระดับชั้นต่างกันปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนที่มีอาชีพผู้ปกครอง และรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครองต่างกัน พบว่า มีระดับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า นักเรียนที่มีอาชีพผู้ปกครอง และรายได้ต่อเดือนที่ต่างกันมีผลต่อการดูแล อบรม เลี้ยงดูบุตรที่อยู่ในวัยเรียน เนื่องจากเหตุผลความจำเป็นใน

การประกอบอาชีพรวมทั้งการแสวงรายได้เพื่อดูแลจุนเจือครอบครัวแตกต่างกันไป ซึ่งสอดคล้องกับ ปรีศนา โลมากุล และชนิสรา แก้วสุวรรณ (2558) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชนในอำเภอสรีราชาจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า อาชีพที่แตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชนในอำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ควรมีการจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง

เอกสารอ้างอิง

ธันต์กานต์ ศรีเฉลียว, ภูมิพงษ์ จอมหงส์พิพัฒน์ และสำราญ กำจัดภัย. (2560). การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 11(2), 61-74.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

ปรีศนา โลมากุล และชนิสรา แก้วสุวรรณ. (2558). การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชนในอำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี. *วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา: ชลบุรี*. สืบค้นจาก <http://www.ex-mba.buu.ac.th/ACADEMIC/Poster2015/poster022.pdf>

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร. (2541). พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้า ถวายชัยมงคลเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัยสวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต วันศุกร์ที่ 4 ธันวาคม 2541 ใน *ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ พุทธศักราช 2541*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพระราชเลขานุการ.

พระมหาอาจารย์พงษ์ คำตัน. (2554). การปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

ไพศาล วรคำ. (2559). *การวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 8). มหาสารคาม: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

โรงเรียนอนุบาลกันทรวิชัย. (2560). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นปฐมวัยและขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2560*. มหาสารคาม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1.

ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2557). *การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา* (พ.ศ.2549-2557) (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง.

- สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (มพพ.) สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 1. (2561). *สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคามเขต 1*. สืบค้นจาก <http://www.mkarea1.go.th/>
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)*. สืบค้นจาก <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=47194 &Key=news20>
- สุพรรณิ จันทร์ศรีรัตน์. (2556). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.